

Dr. Székely László az alapvető jogok biztosa
Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
1387 Budapest Pf. 40.

Tisztelt Alapvető Jogok Biztosa Úr!

A Kormány T/2085. számú, a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosítására tett javaslatának 27.§ (5) z) pontja alapján a Kormány felhatalmazást kapna arra, hogy rendeletben szabályozza a szegregált oktatás törvényi tilalma alóli kivételeket. Amennyiben az Országgyűlés megszavazza a módosítást, egy súlyosan alaptörvény-ellenes rendelkezés fog hatályba lépni, amelynek célja, hogy a Kormány rendeleti úton korlátozzon alapjogot és tegye lehetővé a roma gyerekek iskolai szegregációját.

Csatoljuk az Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyerekeknek Alapítvány (Cfcf), az Európai Roma Jogok Központja (ERRC) és a Romaversitas Alapítvány (Romaversitas) közös jogi állásfoglalását, amely részletesen kifejti, hogy a tervezett rendelkezés miatt ellentétes az Európai Unió faji irányelvével, nemzetközi egyezményekkel, Magyarország Alaptörvényével és az egyenlő bánásmódról szóló törvénnyel, és hogyan megy szembe a tíz éve töretlen bírói gyakorlattal. Az állásfoglalást az azt készítő szervezetek megküldték az országgyűlési képviselőknek is. Az Országgyűlés várhatóan december 15-i ülésén szavaz a szóbanforgó törvénymódosításról.

Tekintve, hogy a törvénymódosítás, illetve az azalján elfogadásra kerülő kormányhatározat által előreláthatóan fellépő alapjogi visszásság az egyik legmagasabb védelmet érdemlő csoport, a gyermekek, illetve közülük is a leginkább veszélyeztetett társadalmi csoport, a roma gyerekek jogait fogja érinteni, különösen indokoltnak tartjuk az alapvető jogok biztosának határozott fellépését.

Fentiek miatt alulírott civil szervezetek kérjük, hogy az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Abt.) 1. § (2) és 2. § (2) és (5) bekezdései alapján – az alapjogi visszásság bekövetkezésének megelőzésére – nyilvánosan adjon hangot aggodalmának a tervezett törvénymódosítás kapcsán. Kérjük azt is, hogy a törvénymódosítás végszavazását megelőzően az Országgyűlés plenáris ülésén szólaljon fel és figyelmeztesse a képviselőket az alapjogi visszásság közvetlen veszélyére. Bízunk benne, hogy az alapvető jogok biztosának álláspontja kellő számú országgyűlési képviselőt vissza fog tartani az igen gomb megnyomásától.

Arra az esetre, ha a törvénymódosítást megszavaznák, indítványozzuk, hogy a csatolt állásfoglalás érveit felhasználva az Abt. 2. § (3) alapján a lehető leghamarabb forduljon az Alkotmánybírósághoz a rendelkezés utólagos normakontrollját kérve.

Budapest, 2014. december 8.

Melléklet: a Cfcf, ERRC és Romaversitas közös jogi állásfoglalása

Tisztelettel:

Autonómia Alapítvány
Nun András igazgató

BAGázs Közhasznú Egyesület
Dr. Both Emőke Kinga elnök

Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyerekeknek Alapítvány
Mohácsi Erzsébet igazgató

Esély Közösségi Egyesület
Kozma Orsolya elnök

Európai Roma Jogok Központja
Ujlaky András igazgató

Magyar Helsinki Bizottság
Pardavi Márta társelnök

Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda
Muhi Erika igazgató

Polgár Alapítvány
Szőke Judit igazgató

Roma Education Fund
Szira Judit ügyvezető igazgató

Romaversitas Alapítvány
Daróczi Gábor igazgató

Társaság a Szabadságjogokért
dr. Kapronczay Stefánia ügyvezető igazgató

A kiadmány hiteléül:

dr. Kapronczay Stefánia ügyvezető igazgató
Társaság a Szabadságjogokért

Állásfoglalás a T/2085. számú törvényjavaslattal kapcsolatban

Az iskolai szegregáció ellen fellépő Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyerekeknek Alapítvány (CFCF) jogvédő alapítvány, a Romaversitas Alapítvány és az Európai Roma Jogok Központja (ERRC) Alaptörvénybe ütközőnek, és a szegregáció legalizálását szolgáló intézkedésnek tartja a törvénymódosítás-javaslatot, amelyet több ponton is elfogadhatatlannak talál.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) és az Európai Unió Faji egyenlőségi irányelvének megfelelően Magyarországon tilos bármely védett tulajdonság alapján való hátrányos megkülönböztetés. Az elmúlt 10 évben a bíróságok töretlen gyakorlata is bebizonyította, hogy az iskolai elkülönítés, a szegregáció jogellenes mind nemzetiségi alapon, mind vagyoni helyzet alapján. Tilos az alapítványi és állami fenntartású intézmények elkülönítő oktatás szervezési gyakorlata is.

A Debreceni Ítéltábla 2014. november 6-i, jogerős ítélete alapján pedig tilos felekezeti oktatásra hivatkozva a roma tanulókat elkülönítve oktatni.¹ Ez utóbbi perben a miniszter többször kifejtette álláspontját, tanúként is a szegregáló görög katolikus egyház mellé állt, támogatva a "szeretetteljes szegregációt" és az ítélethirdetés napján a minisztérium közleményben tett ígéretet arra, hogy megkeresi a lehetőséget arra, hogy hasonló esetekben helye legyen a szegregáció tilalma alóli felmentésnek.²

Még két hét sem telt el, de 2014. november 18-án meg is született a **Kormány T/2085. számú, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi LXXIX. törvény (Nkt.) módosításáról szóló törvényjavaslata**, melynek a 27. § (5) bek. z) pontja értelmében a Kormány felhatalmazást kapna arra, hogy rendeletben határozza meg a szegregált oktatás alóli kivételeket.

1. Alapjog érvényesülésének rendeleti korlátozása

Jelenleg az Alaptörvényben biztosított hátrányos megkülönböztetés tilalmának részletszabályait törvény, mégpedig az **egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény tartalmazza. Nem rendelet, és nem is országgyűlési határozat, hanem az Alaptörvényt követő legmagasabb szintű jogforrás: törvény.** A Nemzeti köznevelési törvénybe bújtatott módosítás azonban olyan eszközt adna a Kormány kezébe, amely, okulva Balog Zoltán sajtóközleményeiből, biztosítaná, hogy az oktatásért felelős miniszter véghez vigye tervét: a szegregált felzárkóztató oktatást.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapíthat meg, s azok csak más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozhatók.

¹ Az ügy háttéréről lsd. a CFCF sajtó közleményét: <http://cfcf.hu/hu/sajtoszoba/sajtokoezlemenyek/310-a-cfcf-reagal-az-emmi-koezlemenvere-sajtokoezlemeny.html>

² <http://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma/szocialis-ugyekert-es-tarsadalmi-felzarkozasert-felelos-allamtitkarsag/hirek/sajtokozlemeny>

A Javaslat 27. § (5) bek. z) pontja – tekintettel arra, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalma alól adna további felmentést kormányrendeleti formában - sérti az Alaptörvény alapvető jogok korlátozására vonatkozó szakaszát.

2. A módosítás a szegregált felzárkóztatás legalizálását szolgálhatja

A fentiekben hivatkozott, szegregációs ügyben született jogerős ítéletre reagálva, az EMMI november 6-i sajtóközleményében tudatta:

„A Huszár-telepi iskola ügye azonban arra hívja fel a figyelmet, hogy szükséges megvizsgálni, milyen jogszerű módjai lehetnek azon iskolák működtetésének, amelyek a hátrányos helyzetű gyerekek esélyteremtő felzárkóztató oktatását segítik...” elősegítve a későbbi sikeres integrációt.

A módosító javaslat szerint tehát akár a vallási, világnézeti tekintetben elkötelezett, akár a nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás szervezésének az Ebktv. 28. § (2) bekezdésében meghatározott feltételei kormányrendeletben hígíthatók lesznek.

Az Ebktv. 28. § (2) bekezdése tartalmazza a szegregáció alóli kivételeket. A jelenlegi szabályozás szerint nem tilos a különnevelés, amely nemzetiségi, nemi vagy vallási alapon, de a **szülők kezdeményezése és önkéntes választása** szerint történik, feltéve, hogy az oktatás célja és tanrendje indokolja az elkülönítést és az ilyen oktatásban résztvevő **tanulókat hátrány nem éri.**

A bíróságok szerint nem lehet szegregálva integrálni, s minden rendelkezésre álló tudományos bizonyíték is azt támasztja alá, a hátrányos helyzetű, többségében roma gyermekek integrációjához elengedhetetlen a többségi gyermekekkel való együttoktatásuk.

3. Társadalmi vita hiánya

A most suttymban, minden **társadalmi egyeztetést nélkülözve** benyújtott módosító javaslat egyértelműen a Huszár-telepi iskola ügyében született jogerős ítéletre válasz: a Kormány rendeletben adhatna további felmentést (a jelenlegi kivételek pontosításával) a szegregáció tilalma alól.

A javaslatról sem az országos nemzetiségi önkormányzatok, sem a civilek nem értesültek. A javaslatot november 18-án, kedden terjesztette elő a Kormány, Balog Zoltánt kijelölve, mint előadó minisztert, november 24-én hétfőn tárgyalta a Magyar nemzetiségek bizottsága, és 25-én, kedden már a parlament előtti általános vitára bocsátják. Elmaradt az a társadalmi vita, és a szakmai szervezetek javaslatai, ami elengedhetetlen egy, az uniós és hazai alkotmányos rendelkezésekkel szembenő oktatásszervezési modell lehetséges bevezetéséhez.

A Kormány és az előadó miniszter eljárása sérti a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről szóló 2010. évi CXXXI. törvény 5. § (1) bek a) pontját, amely szerint társadalmi egyeztetésre kell bocsátani a törvénytervezeteket és indokolásukat.

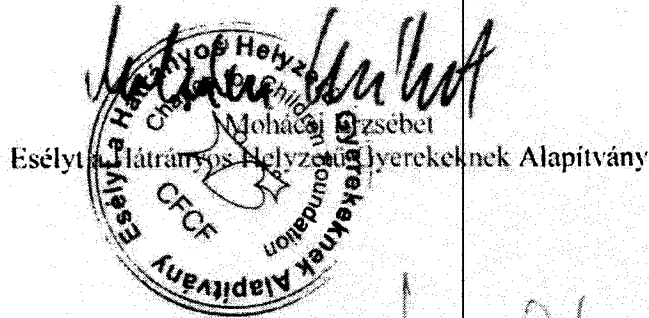
T. Asszonyom/Uram!

Kérjük, hogy szíveskedjék megtekinteni a mellékelt jogszabály-véleményezésünket, amelyből kitűnik, hogy a T/2085. számú javaslat nemcsak a magyar társadalomra nézve hordoz magában káros és elvetendő megoldásokat, de egyúttal ellentétes az Európai Unió Faji egyenlőségi irányelvével is, illetőleg a faji diszkrimináció tilalmát kimondó nemzetközi egyezményekkel.

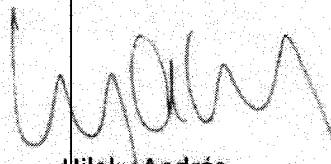
Amennyiben a javaslatot jelenlegi formájában az Országgyűlés elfogadja, Magyarország nem csak egy újabb kötelezettségességi eljárással találhatja szemben magát, hanem ahhoz asszisztál, hogy a szegregált oktatást legalizálva a munkanélküliséget növelje, a nyomort újratermelje.

Kérjük a T. Képviselőasszonyt/ Urat, hogy a T/2085. számú törvényjavaslatot jelenlegi formájában ne szavazza meg. Ne adja nevét és szavazatát az iskolai elkülönítés lehetővé tételéhez!

Budapest, 2014. november

Duroczy Gábor
igazgató
Romaversitas Alapítvány
ROMAVERSITAS
1094 Bp. Fehérvári út 39. II. em. 2/A.
Tel.: +36-70-634-9188 / fax: +36-1-787-3347
romaversitas@romaversitas.hu
www.romaversitas.hu
adószám: 1812079-1-42

Ujlaky András
igazgató
Európai Roma Jogok Központja